

§ 6. Openbare verkoop – Opbiedingen – Soevereine beoordelingsbevoegdheid van de notaris – Mededeling van de eigendomsakte aan de koper – Gebrek aan zorgvuldigheid door de notaris – Ontbreken van causaal verband

118. Verschillende fouten worden aan notarissen verweten in het kader van een openbare verkoop die deel uitmaakt van de vereffening-verdeling van een nalatenschap. Eiseres is de heer C., de voorlaatste bidder; de hoogste bidders zijn de echtgenoten K.-M. De toewijs aan laatstgenoemden geschiedt onder voorbehoud van het stellen van een borg voor een later bepaald tijdstip, bij gebrek waaraan de heer C. de uiteindelijke koper zal zijn, hetgeen aldus geschiedt. Het goed wordt toegewezen aan de op een na hoogste bidder. Deze heer C. heeft blijkbaar spijt van zijn bod en start tegen zijn toewijzing een geding.

119. Over de aanvaarding van een op een na hoogste bod dat de laatste openbare verkoopzitting opbracht, herinnert het hof¹⁴⁷ eraan dat de beoordelingsvrijheid van de notaris soeverein is, met toepassing van artikel 1592, lid 5 van het Gerechtelijk Wetboek. Het hof stelt dat de opbiedingen eveneens geldig kunnen, op basis van artikel 1589 van hetzelfde wetboek. De heer C. stelt dat de notarissen aan het laatste bod geen opschortende voorwaarde hadden kunnen verbinden die in het proces-verbaal van toewijs was geakteerd, welk middel het hof afwijst.

120. Hij klaagt verder dat een van de twee notarissen hem zijn eigendomstitel en het bewijs van de overschrijving ervan te laat heeft gestuurd. De tijd tussen de overschrijving en de verzending is *in casu* één jaar en negen maanden, wat het hof als een gebrek aan zorgvuldigheid beschouwt, en dit ondanks de moeilijkheden die de notaris had ondervonden bij de registratie van de titel op het registratiekantoor.

Het hof is van oordeel dat de notaris de akte die is voorzien in artikel 1653 van het Gerechtelijk Wetboek sneller had moeten afleveren.¹⁴⁸

121. Dit gebrek aan zorgvuldigheid houdt echter geen causaal verband met de schade waarover de heer C. klaagt, namelijk de onmogelijkheid waarin hij zich bevond om het onroerend goed door te verkopen. De rechtbank overweegt dat C. dienaangaande geen enkel bewijs levert.

147 Brussel 13 oktober 2015, *RNB* 2016, 832.

148 Art. 1653 Gerechtelijk Wetboek laat toe dat op basis van een notarieel getuigschrift alle bestaande inschrijvingen en overschrijvingen die ten laste van de beslagene op het toegewezen goed bestaan, ambtshalve doorgehaald worden.

§ 7. Successierecht – Gelijkstelling van de begunstigde van de levensverzekering met een legataris ten bijzondere titel – Hoofdelijkheid tussen de erfgenamen – Informatieplicht van de notaris

122. De zaak handelt over de voortzetting en het einde van een lang geschil dat fiscaal recht en notariële verantwoordelijkheid vermengt.

123. Stephan stierf op 18 oktober 2006. Zijn wettige rechtsopvolgers waren een moeder Marie en zijn twee zussen, de tweeling Claudine en Françoise. Het vermogen van de boedel bedraagt 25.375,54 euro. Maar Stephan had schijnbaar een bijzondere band met Déborah, de begunstigde van de groepsverzekering bij overlijden. De werkgever, de Nationale Bank, betaalt 809.801,00 euro aan Déborah, die hierop vervolgens de successierechten ten belope van 660.345,47 euro niet betaalt.

124. Kortom, artikel 8 van het Wetboek Successierechten stelt de begunstigde van de verzekering gelijk aan een legataris ten bijzondere titel, en artikel 70 stelt de erfgenamen aansprakelijk voor de rechten die de legatarissen verschuldigd zijn. De Staat vordert de 660.345,47 euro van Marie, Claudine en Françoise.

125. Het betreft dus een geschil¹⁴⁹ tussen de Staat, de begunstigde van de levensverzekering, de erfgenamen en de notaris. De erfgenamen nemen de notaris kwalijk de opbrengst van de levensverzekering niet via zijn kantoor te hebben laten betalen, en hen niet te hebben gewaarshuwd voor het juridische risico voor de blootstelling aan de successierechten in de plaats van de begunstigde.

149 Luik 23 maart 2016, *RGEN* 2018, 203.

126. De notaris neemt zijn pelgrimsstaf ter hand en laat een prejudiciële vraag stellen. Het Grondwettelijk Hof¹⁵⁰ oordeelt dat artikel 70 Wetboek Successierechten in combinatie met artikel 8 in strijd is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet: wanneer een kapitaal van een levensverzekering wordt gelijkgesteld met een legaat en aan de begunstigde wordt verstrekt zonder tussenkomst van de erfgenamen die aansprakelijk zijn voor de schuld, zijn de bovengenoemde fiscale bepalingen discriminerend omdat ze twee verschillende categorieën mensen op dezelfde manier behandelen. De erfgenamen konden dus niets doen om ervoor te zorgen dat de successierechten door deze “fictieve” legataris werden betaald, terwijl dit wel het geval is wanneer de bij testament aangeduide legataris onder algemene of bijzondere titel de afgifte van zijn legaat vraagt (bv. door aan de rechtbank te vragen dat het bedrag van de rechten wordt ingehouden op het legaat). *In casu* bedroegen de successierechten die de vriendin verschuldigd was als legataris onder bijzondere titel een 25-voud van de nalatenschap die de erfgenamen toekwam en konden de erfgenamen de nalatenschap niet meer verwerpen.

127. De Staat kan de 660.345,47 euro niet meer opeisen van Marie, Claudine en Françoise, ook al betaalt Déborah deze niet. De materiële schade is daarmee verdwenen, maar de moeder en de tweelingzussen zetten de rechtsvordering verder op grond van geleden morele schade, die ze *ex aequo et bono* op maar liefst 140.000,00 euro begroten.

128. Het hof van beroep stelt dat de notaris een fout heeft begaan: hij heeft hen niet op de hoogte gebracht van het bestaan van artikel 70 Wetboek Successierechten en van het risico dat deze bepaling met zich bracht; hij maakte zich geen zorgen over de betaling van de door

150 GwH 20 oktober 2011 (prejudiciële vraag), *RGEN* 2018, nr. 27.093; *NjW* 2011, 690. Merk op dat het Grondwettelijk Hof zich ook op 22 februari 2018 heeft uitgesproken over de grondwettelijkheid van de verplichting tot de schuld aan successierechten van de erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden. De betrokkene werd aangesteld als algemene legataris van een overleden persoon. Na het verzenden van de aangifte van nalatenschap is gebleken dat gedurende de drie jaar vóór het overlijden schenkingen gedaan werden. De verschuldigde successierechten op deze schenkingen zijn echter niet volledig betaald. De Belgische Staat heeft naar de betrokkene, in zijn hoedanigheid van algemene legataris, een dwangbevel gestuurd voor de betaling van die successierechten, op basis van artikel 70, lid 2 van het Wetboek Successierechten. Er werd een prejudiciële vraag gesteld aan het Grondwettelijk Hof. Artikel 70, lid 2 van het voormelde wetboek biedt de Staat de mogelijkheid om zich tegen de erfgenamen, legatarissen en begiftigden te keren als de legatarissen en begiftigden onder algemene titel of onder bijzondere titel hun successierechten niet betalen. De roerende schenkingen die gedurende de drie jaar vóór het overlijden gedaan werden, worden fictief gelijkgesteld met legaten op grond van artikel 7 van het Wetboek Successierechten. Het Hof werd verzocht zich uit te spreken over een eventuele discriminatie tussen deze fictieve legatarissen en degenen die bij testament aangesteld werden als legatarissen onder algemene of bijzondere titel. Die lasten zijn op voorhand bekend. Het is mogelijk zich ervan te vergewissen dat zij de successierechten zullen betalen. De fictieve legatarissen kunnen desalniettemin onbekend blijven vóór het aanvaarden van de nalatenschap. De betaling van hun rechten kan bijgevolg niet gegarandeerd worden. Het Grondwettelijk Hof heeft bevestigd dat er een verschil in behandeling bestond tussen deze twee categorieën van personen. Het Hof heeft opgemerkt dat de erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden de nalatenschap aanvaard kunnen hebben zonder op de hoogte te zijn van het bestaan van een schenking. Het is daarna niet langer mogelijk om de nalatenschap te verwerpen. *A contrario*, indien ze op de hoogte zijn van het bestaan van een schenking, hebben ze de mogelijkheid om de nalatenschap te verwerpen als ze de rechten van artikel 70 van het Wetboek Successierechten niet willen betalen. Merk verder ook op dat in het Vlaams Gewest bij decreet van 18 december 2015 artikel 2.7.1.0.5, § 1 werd toegevoegd aan artikel 3.10.4.3.1, 3e lid van de codex, waardoor erfgenamen en algemene legatarissen dus niet langer aansprakelijk zijn voor schenkingen in de laatste drie jaar die niet geregistreerd zijn. Het Hof oordeelde dat artikel 70, lid 2 van dit wetboek de Grondwet schendt als de erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden niet de mogelijkheid hebben gehad zich ervan te vergewissen dat de legatarissen en begiftigden onder algemene titel of onder bijzondere titel de rechten en interesten zullen betalen die zij verschuldigd zijn.

Deborah verschuldigde rechten. Hij handelde niet met de nodige voorzichtigheid, diligentie en waakzaamheid die appellanten van een jurist mogen verwachten. Deze fout staat in causaal verband met de schade: ook al is niet bewezen dat de erfgenamen conservatoire maatregelen hadden kunnen nemen tegen de begunstigde – aangezien zij geen vaststaande, zekere en opeisbare schuldvordering op laatstgenoemde hadden in de zin van artikel 1415 van het Gerechtelijk Wetboek –, is het volgens de rechtbank niet uitgesloten dat zij contact hadden kunnen opnemen met de begunstigde en de Staat, die eerder in actie had kunnen schieten om zijn vorderingen te doen gelden, waardoor de appellanten in die evolutie van het dossier bewarende maatregelen hadden kunnen nemen. Ze verloren dus volgens het hof een kans om deze bewarende maatregelen te nemen. De schade wordt door het hof echter aanzienlijk beperkt tot één euro morele schadevergoeding, waarbij het hof weliswaar 8.785,18 euro aan rechtsplegingsvergoeding optelt.

§ 8. Kapitaalverhoging – Registratierechten aan 0,5 procent – Informatieplicht van de notaris – Tussenkomst van andere gespecialiseerde advocaten – Causaal verband

129. Zoals ook eerder al bleek, is de informatieplicht van de notaris anders te beoordelen wanneer er andere gespecialiseerde juristen of adviseurs bij de akte betrokken zijn.

130. De notaris verlijdt een akte kapitaalverhoging, door inbreng van een gebouw dat toebehoort aan de bestuurder. Volgens artikel 115*bis* van het Wetboek van Registratierechten (Waals Gewest) dat van toepassing was op het moment van de feiten, bedraagt het tarief 0,5 procent indien het gebouw niet wordt aangewend of gedeeltelijk of volledig bestemd is als woning. De fiscus weigert het verlaagde tarief toe te passen, en past het basistarief van 12,5 procent toe, op grond van het feit dat het gebruik van het gebouw als bedrijf niet gerechtvaardigd wordt aangezien de uitgevoerde activiteit ongeoorloofd of onwettelijk is.

131. De cliënt verwijt de notaris dit en weigert het volledige tarief terug te betalen dat de notaris moest voorschieten.

132. Het hof^{f51} stelt de cliënt in het ongelijk. Laatstgenoemde werd bijgestaan door een advocaat en een boekhouder, die beiden zijn gespecialiseerd in fiscaal recht. In dat geval kan de adviesplicht van de notaris afnemen en zelfs verdwijnen.

Ten slotte toont de cliënt niet aan dat, indien hij had geweten dat de heffingskorting niet zou zijn verleend, de transactie niet zou hebben plaatsgevonden. De vordering wordt dus ook afgevoerd bij gebrek aan causaal verband.

151 Luik 24 november 2016, *JT* 2017, 214; *RNB* 2017, 426.

§ 9. Nazicht van de stedenbouwkundige situatie – Verplichting van de notaris om ter plaatse te komen – Geen causaal verband

133. In dit verband is het nuttig in herinnering te brengen dat een fout in causaal verband tot de schade kan staan als de fout een toestand omvat zonder welke de schade zich niet zou hebben voorgedaan zoals deze zich *in concreto* heeft voorgedaan.

134. De leer komt aan bod in een volgende uitspraak.

Inherent aan de informatieplicht van de notaris worden klassiek ook een aantal verplichtingen verbonden, waaronder in het bijzonder de plicht om te adviseren, de plicht om bijstand te verlenen en de onderzoeksplicht.¹⁵²

Met betrekking tot de stedenbouwkundige situatie van het onroerend goed stelde zich het volgende geschil.

135. Een huis te Seraing is verfraaid met een bijhuis, waarvan de bouw alleen was toegestaan aan de eisers als een uitbreiding van het hoofdgebouw. Ze verkopen het huis en het bijgebouw apart. Vervolgens verwijten ze de notaris dat hij de stedenbouwkundige situatie niet heeft gecontroleerd en dus niet het hele pand heeft verkocht, wat hen een hogere prijs zou hebben opgeleverd.

136. Het hof¹⁵³ weerhoudt de schuld van de notaris die de stedenbouwkundige informatie op 20 april 2008 heeft opgevraagd, maar het compromis op 25 april 2008 heeft laten ondertekenen zonder een reactie van de Administratie te hebben ontvangen op basis van verklaringen van de verkoper.

Het hof herinnert eraan dat de informatie- en adviesplicht een middelenverbintenis is. De notaris wordt *in casu* echter niet veroordeeld: het oorzakelijke verband tussen de fout en de schade is niet vastgesteld. De stedenbouwkundige situatie is te wijten aan de eisers zelf, die de bouwvergunning niet hebben gerespecteerd vermits de bouwvergunning alleen een uitbreiding van de bestaande woning vergund hadden en niet de bouw van een bijhuis als aparte entiteit.

Een grondige analyse van het arrest levert kritiek¹⁵⁴ op bij de volgende kwestie. Het hof is van oordeel dat de notaris ter plaatse moet gaan om het gebouw te onderzoeken en de verklaringen van zijn cliënten te verifiëren. Inhoudelijk is deze overweging bij uitstek vatbaar voor kritiek: de notaris heeft niet de technische vaardigheden van een architect of een landmeter.

Bovendien valt uit het arrest niet af te leiden waarop het hof zich zou baseren om te stellen dat het aan de notaris toekomt om ter plaatse te gaan om het gebouw te onderzoeken en zo de verklaringen van de cliënt te verifiëren. Deze beschikking verwijst niet naar rechtspraak of een andere rechtsbron die in die richting gaat; voorafgaand in het arrest wordt wel rechtsleer aange-

152 P. HARMEL, “Organisation et déontologie du notariat”, in X, *Rép.not.*, Deel XI Droit notarial, boek V, Brussel, Larcier, losbl. (versie 1992), 89.

153 Luik 8 januari 2015, *JT* 2016, 33; *RNB* 2016, 825, noot D.S.

154 J. GOEMAERE, M. PATERNOSTER en L. DEBORSU, “Chapitre II – Jurisprudence”, in Y.-H. LELEU (ed.), *Chroniques notariales – deel 68*, Brussel, Larcier, 2018, 271-290.

haald.¹⁵⁵ Het geanalyseerde arrest wordt geannoteerd met acht verwijzingen in de rechtspraak en -leer die net het tegenovergestelde zeggen. Weliswaar wordt in het arrest bepaald dat het niet tot de taak van de notaris behoort om te controleren of zijn cliënt de bouwvergunning getrouw heeft gerespecteerd, met betrekking tot technische aspecten die niet tot zijn bevoegdheid behoren.¹⁵⁶ Maar hij voegt eraan toe dat de betrokken notaris bij de stedenbouwkundige dienst moest navragen of zijn verkopende cliënten, zoals zij voorhielden, de nodige vergunningen hadden gekregen voor de bouw van dit kleine ingesloten bijhuis. Hiervoor is geen bezoek aan het pand nodig en daarom rechtvaardigt de uitspraak niet dat de notaris ter plaatse moet komen.

Ten slotte blijft er nog een vraagteken bij deze feiten vermits er niets gezegd wordt over de situatie van de kopers, die dus geen reactie van de Administratie zouden hebben gekregen en geen verhaal zouden hebben uitgeoefend op de verkopers, terwijl juist bij hen het probleem zich zou hebben voorgedaan.

Hoofdstuk 5. Enkele termijnen, in het bijzonder de verjaringstermijn van beroepsaansprakelijkheid

137. Voor dossiers bestaat er geen wettelijke bewaarplicht zoals voor notariële akten.¹⁵⁷

138. De notaris verplicht zichzelf best om dossiers te bewaren gedurende een bepaalde termijn. De ongeschreven regel wordt toegepast dat dossiers worden bewaard zolang de beroepsaansprakelijkheid kan worden ingeroepen.

139. De verjaringstermijnen voor de aansprakelijkheidsvorderingen (art. 2262*bis* en 2276*quinquies* oud BW) zijn:

- Contractuele aansprakelijkheidsvorderingen verjaren door verloop van 10 jaar.
- Quasi-delictuele aansprakelijkheidsvorderingen verjaren door verloop van 5 jaar vanaf de dag volgend op deze waarop de benadeelde kennis kreeg van schade of de verzwaring ervan alsmede van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon; die vorderingen verjaren in ieder geval door verloop van 20 jaar vanaf de dag volgend op deze waarop het schadeverwekkende feit zich heeft voorgedaan.
- Laatste wilsbeschikkingen en contractuele erfstellingen: 5 jaar vanaf de dag van het overlijden van de testator.

140. Op 27 juli 1998 trad de wet van 10 juni 1998 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de verjaring in werking (die het artikel 2262*bis* heeft ingevoerd in het oud BW).

155 C. MELOTTE, “La responsabilité professionnelle des notaires”, in *Responsabilités, traité théorique et pratique*, titel II, dossier 28, Brussel, Kluwer, 2005, 17, met verwijzing naar Brussel 6 maart 1995, *NFM* 1996, 9. Deze bronnen behandelen de informatieplicht.

156 Het arrest stelt: “*Certes, il ne rentre pas dans le rôle du notaire de vérifier si son client a fidèlement respecté le permis de bâtir, s’agissant d’aspects techniques qui ne rentrent pas dans ses compétences.*”

157 Art. 22-23 OWN. Zie D. VERWIMP, “Bewaringstermijnen”, ongepubl., 2021, 1-2.

141. Op 1 januari 2000 trad de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt in werking (die het artikel 2276*quinquies* heeft ingevoerd in het oud BW).

142. Vóór deze inwerkingtreding gold de algemene verjaringstermijn van 30 jaar en werd deze termijn als bewaringstermijn van de dossiers vooropgesteld.

143. Dit brengt de volgende gevolgen op de bewaartermijn van de dossiers met zich mee.

144. - De dossiers van akten van vóór 27 juli 1998 en waarvan de 30-jarige verjaringstermijn verstreken is, moeten niet meer bewaard worden.

145. - Voor de dossiers van akten van vóór 27 juli 1998 waarvan de 30-jarige verjaringsstermijn nog niet verstreken was, begon een nieuwe termijn van maximaal 20 jaar te lopen met ingang van 27 juli 1998, zonder dat de 30-jarige verjaringstermijn in totaal mocht overschreden worden.

146. - Voor de dossiers van akten verleden vanaf 27 juli 1998 moet men dossiers 20 jaar na datum akte bijhouden.

147. - Voor dossiers van laatste wilsbeschikkingen en contractuele erfstellingen daterend van vóór 1 januari 1970 is de absolute verjaringstermijn van 30 jaar verstreken. Het is aan te raden deze dossiers eveneens te bewaren gedurende 5 jaar vanaf de dag van het overlijden van de testator.

148. - Dossiers van laatste wilsbeschikkingen en contractuele erfstellingen daterend van na 1 januari 1970 moeten bewaard worden gedurende 5 jaar vanaf de dag van het overlijden van de testator.

149. Op het vlak van privacy- en gegevensbescherming geldt dan weer dat persoonsgegevens in principe niet langer mogen bijgehouden worden dan nodig en geldt er een principe van opslagbeperking en dataminimalisatie.

Algemeen gesteld, laat een wettige reden zoals de beroepsaansprakelijkheid evenwel toe dat dossiers zolang als nodig bijgehouden worden.

De minuten mogen maximum en in principe 75 jaar bewaard worden, waarna ze aan het Rijksarchief toekomen.¹⁵⁸

De bewaartermijn voor stukken inzake boekhouding volgens het gemeenrecht¹⁵⁹ bedraagt zeven jaar, te rekenen van de eerste januari van het jaar dat op de afsluiting volgt. Voor de notariële boekhouding geldt een *lex specialis*-bepaling¹⁶⁰ en schrijft men voor dat de boeken worden bewaard tot het verstrijken van het tiende jaar na de datum van afsluiting.

.....
158 Er geldt een algemeen toegekende uitzondering voor testament en contractuele erfstellingen op basis van administratieve interpretaties van het Rijksarchief. Ook is er in die interpretaties terug te vinden dat de berekening van de termijn van 50/75 jaar te rekenen is vanaf de ambtsbeëindiging.

159 Art. III.88, laatste al. WER.

160 Art. 33, al. 3 OWN.

§ 1. Echtscheiding door onderlinge toestemming – Buitencontractuele verjaringstermijn van de vordering tot schadevergoeding

150. De klagster verwijt de notaris dat die haar tijdens de echtscheiding door onderlinge toestemming heeft laten instemmen met een beding volgens hetwelk de som van 750.000 BEF zou worden betaald, aan zichzelf of aan haar erfgenamen, door haar echtgenoot of zijn erfgenamen, bij het ondertekenen van een authentieke akte van verkoop of splitsing van het gebouw, eigendom van de echtgenoot. Eenentwintig jaar later is een dergelijke akte nog steeds niet doorgegaan. Zij spant een proces aan tegen haar ex-man tot betaling van het genoemde bedrag, en dagvaardt afzonderlijk de notaris van wie zij een provisionele schadevergoeding van 1,00 euro vordert in afwachting van de uitspraak tussen haar en haar ex-echtgenoot.

151. De rechtbank van Brussel blijft trouw aan haar rechtspraak. De notaris die een authentieke akte verlijdt, stelt zich bloot aan buitencontractuele aansprakelijkheid en niet aan contractuele aansprakelijkheid.¹⁶¹

De rechtbank verklaart daarom de vordering verjaard door het verstrijken van de buitencontractuele verjaringstermijn van vijf jaar. Zij is van mening dat het Grondwettelijk Hof ten onrechte het debat heeft beperkt tussen de algemene verjaringstermijn van tien jaar, die van toepassing is op vorderingen uit hoofde van de contractuele aansprakelijkheid, en de bijzondere termijn van vijf jaar, die van toepassing is op buitencontractuele vorderingen, op grond dat de bijzondere periode geen vijf jaar is, maar dat deze vijf jaar vanaf de ontdekking van de schade en de identiteit van de verantwoordelijke start, met een maximum van twintig jaar vanaf de dag na de gebeurtenis die de schade heeft veroorzaakt.¹⁶² De rechtbank baseert zich op de voorbereidende werken, die duidelijk het probleem stellen.

§ 2. Informatieplicht – Bewijslast verjaring Verkoop – Contractuele verjaring van de vordering tot aansprakelijkheid – Geen opsplitsing van de operatie in blote eigendom en vruchtgebruik – Informatieplicht

152. Echtgenoten verwerven een pand op grond van een compromis dat in mei 2001 door de notaris is opgesteld. Twee maanden later bezorgt de bank per post een krediet, toegestaan deels aan hun BVBA in oprichting met het oog op de financiering van het vruchtgebruik, en deels aan de echtgenoten met het oog op de financiering van de blote eigendom. Het compromis

161 Rb. Brussel 3 januari 2014, *RNB* 2014, 311.

162 Art. 2262bis, § 1 oud BW dat luidt:

§ 1. Alle persoonlijke rechtsvorderingen verjaren door verloop van tien jaar.

In afwijking van het eerste lid verjaren alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade of van de verzwaring ervan en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon.

De in het tweede lid vermelde vorderingen verjaren in ieder geval door verloop van twintig jaar vanaf de dag volgend op die waarop het feit waardoor de schade is veroorzaakt, zich heeft voorgedaan.